

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

Серія "Дослідники Волині. Дати і долі"
Вип. 12.

Афанасій Лукич Лотоцький
(1796–1878)

Біобібліографічний нарис до 220-річчя від дня народження

ЛУЦЬК – 2016

Біобібліографічний нарис

Афанасій Лукич Лотоцький (архімандрит Амвросій) – православний церковний письменник і дослідник старовини.

Народився 19 січня 1796 р. в с. Мончинці Старокостянтинівського повіту Волинської губернії. Закінчив Волинську духовну семінарію в Острозі (1819) та Київську духовну академію (1823); магістр богослов'я. У 1823-1828 рр. – професор словесності, а потім інспектор Волинської духовної семінарії в Острозі і священник при міській Успенській церкві. Водночас виконував обов'язки семінарського бібліотекаря, зберігаючи книги з бібліотек Острозької академії та єзуїтського колегіуму, датовані XVI–XVIII ст., змігши врятувати їх в надзвичайно складні для семінарії 1820 рр. (пожежа з руйнуванням приміщень, вимушений переїзд з Острога в Аннопіль). Після 1828 р. – на священницьких, церковно-адміністративних і педагогічних посадах на Волині. У 1844 році, перейшовши на службу до варшавської єпархії, протоієрей Лотоцький в 1845 р. призначений законовчителем виховних пансіонів дівичь православного сповідання і ключарем Варшавського кафедрального собору. Прийнявши в 1860 році чернецтво з ім'ям Амвросія, він був призначений намісником-архімандритом Почаївської лаври, в 1865 році - настоятелем Мелецького першокласного монастиря, а в 1875 році - Володимир-Волинського монастиря. Помер 18 січня 1878.

А. Л. Лотоцький – автор досить значної друкованої церковно-літературної спадщини (богословські статті, проповіді, історичні розвідки, публікація літературних пам'яток, переклади). Віднайшов інвентар Степанського монастиря 1627 р., ставши «першовідкривачем» існування цієї фундації князів Острозьких, пов'язаного із діяльністю просвітницького центру-академії в Острозі. Досліджував почаївські монастирські архіви XVI-XVIII ст. у зв'язку з діяльністю архімандрита Іова (Залізо), переклав з польської мови роботу ректора Києво-Могилянської академії І. Галятовського, біограф Я. Лобачевського (єпископа Острозького Ієрофея).

Основні праці А. Лотоцького (архімандрита Амвросія)

1. Древность Почаевской обители // Волынские епархиальные ведомости. – 1867–1868. – № 2. – С. 25–32.
2. Воспоминание о преосвященном Иерофее, епископе Острожском, викарии Волынской епархии, скончавшемся 17 апреля 1871 года, на 84 году жизни // Волынские епархиальные ведомости. – 1873. – № 5. – С. 170–184 ; № 6. – С. 215–223.
3. Сказание историческое о Почаевской Успенской лавре бывшего наместника лавры архимандрита Амвросия, с дополнительными главами о позднейших покойных священно-архимандритах лавры, архиепископах: Агафангеле, Димитрии и Тихоне. – 3-е изд. – Почаев : : Тип. Почаевской Успенской лавры, 1886. – 320 с.
4. Сказание о Почаевской Успенской лавре, на основании документов, хранящихся в лаврском архиве. – Почаев, 1872.
5. Сказание об игумене православного Брестского монастыря Афанасие Филипповиче. Пострадавшем от иноверных 20 ибля 1648 г. За охранение и защиту православия, собранное из документов, хранящихся при Брестской Симеоновской церкви // Волынские епархиальные ведомости. – 1867–1868. – № 31. – С. 1050–1063 ; № 32. – С. 1086–1092.
6. Следы ультрамонтанства у бывших в Западной России униатов // Волынские епархиальные ведомости. – 1867–1868. – № 10. – С. 199–206 ; № 11. – С. 235–243 ; № 12. – С. 265–274.
7. Церковно-историческое и статистическое описание Варшавской Православной епархии. – Почаев, 1863.

Рекомендовані джерела:

1. Карліна О. М. Репресії щодо василіан на Волині після Листопадового повстання 1830 року та "стирання пам'яті" про них [Електронний ресурс] / О. М. Карліна // Національна та історична пам'ять. - 2013. - Вип. 6. - С. 69-76. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ntip_2013_6_9 . – 16.01.16. – Назва з екрану.
2. Ліщук С. Матеріальне становище Волинської духовної семінарії (1796-1825 рр.) [Електронний ресурс] / С. Ліщук // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Історичні науки. – Острог, 2013. - Вип. 20. - С. 93-99. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoai_2013_20_16 . – 16.01.16. – Назва з екрану. – І. Лотоцький – бібліотекар семінарії.
3. Манько М. Афанасій Лотоцький (архімандрит Амвросій) і його волинезнавча спадщина / М. Манько // Минуле і сучасне Волині й Полісся : Край на межі тисячоліть : матеріали Х наук. іст.-краєзнав. конф., яка відбулася у Старому Чорторийську, Маневичах, Четвертні та Нововолинську в 2000 - 2002 рр. : зб. наук. пр. / Манев. краєзнав. музей, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. т-во краєзнавців ; упоряд. Г. В. Бондаренко. - Луцьк, 2002. - С. 245-246.

4. Манько М. Церковні красзнавці Волині кінця XIX – поч. XX ст. – дослідники і популяризатори історії книги та друкарства [Електронний ресурс] / М. Манько. – Режим доступу : <http://eprints.oa.edu.ua/2937/1/Manko.%20Mykola.pdf> . – 16.01.16. – Назва з екрану. – Є інформація про А. Лотоцького.

5. Сторожук І. А. Суспільно-політична та культурно-освітня діяльність духовенства Волинської губернії у 1804-1905 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Сторожук І. А. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2015. - 20 с. – Є відом. про архімандрита Почаївської лаври Амросія (А. Лотоцького).

07.00.01/63

С 82

6. Тимочко І. Б. Роль провідних діячів православних братств Волинської губернії у збереженні духовно-моральних традицій виховання [Електронний ресурс] / І. Б. Тимочко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Психологія і педагогіка : зб. наук. пр. / Нац. ун-т "Острозька академія". – Острог, 2012. – Вип. 21. – С. 161–170. – Режим доступу : <http://eprints.oa.edu.ua/2483/1/23.pdf> . – 16.01.16. – Назва з екрану. – Є інформація про А. Лотоцького.

Афанасій Лукич Лотоцький (1796-1878) [Електронний ресурс] : біобібліогр. нарис до 220-річчя від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2016. - Бібліогр.: 6 назв. – (Дослідники Волині. Дати і долі ; вип. 11).

До уваги читачів – основні віхи життєпису православного церковного письменника і дослідника старовини А. Л. Лотоцького та рекомендовані бібліографічні матеріали про його творчу діяльність.

ББК 63.3(4УКР-9ВОЛ)я1